

Betænkning

over forslag til lov om ændring af lov om særlig indkomstskat m. v.

(Familieoverdragelser af landbrugsejendomme).

(Afgivet af skatte- og afgiftsudvalget den 13. maj 1977).

Udvalget har behandlet lovforslaget i en række møder. I forbindelse hermed har ministeren for skatter og afgifter skriftligt besvaret en række spørgsmål.

Udvalget har modtaget skriftlige og/eller mundtlige henvendelser fra

Danske Husmandsforeninger,
De samvirkende danske Landboforeninger,
Erhvervenes Skattesekretariat og
Jensen, P. Neergaard, revisor, Svendborg.

Der er af ministeren for skatter og afgifter og et mindretal stillet nogle ændringsforslag, hvorom henvises til de ledsagende bemærkninger.

Et *flertal* (socialdemokratiets, det konservative folkepartis, centrum-demokraternes, det radikale venstres og kristeligt folkepartis medlemmer af udvalget) indstiller lovforslaget til *vedtagelse* med de af ministeren for skatter og afgifter stillede ændringsforslag.

Et *mindretal* (fremskridtspartiets medlemmer af udvalget) indstiller lovforslaget til *vedtagelse* med de af mindretallet stillede og tiltrådte ændringsforslag og ønsker i øvrigt at udtale følgende:

„Kapitalvindingsskatten virker som en bremseklods på omsætningen af landets faste ejendomme og andre kapitalgoder. Udbuddet hæmmes og forsinkes. Priserne stiger med beløb op imod, hvad de nuværende ejere med eller uden føje forestiller sig at skulle udrede i kapitalvindingsskat. Det er nu

engang virkningen af en omsætningsskat, hvad enten man indretter den som benzinafgift, moms, kapitalvindingsskat eller på en fjerde facon. Mange erhvervsvirksomheder m. v. forbliver derfor hos indehavere, der ikke længere magter at følge tidens udvikling. I landbruget har for eksempel unge landmænd $2\frac{1}{2}$ gang så stor produktion som ældre, der ikke kan klare husdyr og lader maskinstationer gøre markarbejdet og i det hele er kørt for trætte til nye initiativer. Da landbruget er et basiserhverv, gør det ondt mangfoldige steder (slagterier, konserverfabrikker, håndværkere, transporterhverv, handel osv., osv.), at kapitalvindingsskatten har gjort landbruget til et gammelmandserhverv.

I andre tilfælde hæmmes unge driftige erhvervsfolks udvikling. Ved salg af hidtidig virksomhed kan de ikke fortsætte i en større, fordi de tappes for deres likvide midler af kapitalvindingsskatten.

Opretholdelse af den særlige indkomstskat rammer derfor den nyttige beskæftigelse på dens livsnerve og virker nedbrydende på dansk erhvervslivs funktionsevne. Heraf flyder igen øget arbejdsløshed, stigning i landets valutatab og svigtende grundlag for udbygning af folkepensionerne og af andre sociale foranstaltninger. På én gang lykkes det denne lov at være både ungdomsfjendsk, pensionistfjendsk og samfundsfjendsk. En ny storulempe ved loven er endda ved at dukke op i horisonten. Efter 16. almindelige vurdering vil mange parcelhuses forskelsværdi udgøre 50 pct. eller mere af ejendoms-

værdien, og socialdemokratiet har i valgkampen talt om at udvide kapitalvindingskatten til også at omfatte parcelhuse. Sker det, vil kapitalvindingskatten blokere for flytninger, der er ønskelige både af hensyn til den enkeltes dispositionsfrihed og til samfundet.

Dertil kommer, at den særlige indkomstskat opkræves efter komplicerede regler, som stadig forandres. En i forhold til provenuet meget betydelig arbejdskraft beslaglægges derfor — såvel i privat som i offentlig sektor — til samfundsunyttig spekulation over, hvad reglerne egentlig går ud på.

Over for de samfundsmæssige ulemper ved opretholdelse af den særlige indkomstskat står provenumæssige nettovirkninger, som givetvis er negative (underskudsgivende) for det offentlige, bl. a. som følge af, at skatten hæmmer den almindelige indkomstdannelse, og af, at fradraget for negativ særlig indkomst i almindelig skattepligtig indkomst indebærer en betydelig provenuforskydning. Kapitalvindingerne i 1975 indbragte det offentlige ca. 550 millioner kroner i samlet særlig indkomstskat.

Dette tal afslører, at kapitalvindingskatten virker til at øge og ikke som undertiden påstået til at mindske beskatningen på arbejdsskabte indkomster. Problemet om disses behandling er et problem om afvikling af den almindelige indkomstskat og hører derfor ikke hjemme i diskussionen om kapitalvindingskattens beståen eller udrydelse. Ej heller har lovforslaget noget med spekulantbetragtninger at gøre, da spekulanters og ejendomshandlers forhold jo omfattes af statsskattelovens § 5 a og helt falder uden for området for lov om særlig indkomstskat, jfr. navnlig lovens § 3, stk. 1, nr. 2.

Alt i alt er der tale om en lov til gavn for ingen. Kapitalvindingskattens bevarelse tjener kun tilfredsstillelse af snæversynede misundelsesbetragtninger. Landets økonomi er nu gjort alt for dårlig til, at folketinget kan tillade sig at tage hensyn til sådan noget — endsige til, at visse partier vil tabe ansigt, fordi de gennem årene i deres ukyndighed har stemt for kapitalvindingskattens indførelse, bevarelse og skærpelse. Helt barokt er det, at folk med offentlige pensioner, der får deres enorme kapitalgevinster frie for særlig indkomstskat, formueskat og ejendomsskat ofte er nogle af de ivrigste til at

hyle op mod, at det erhvervsliv, som også de skal leve af, frigøres for kapitalvindingskatteåget. Og for disse protesterende fortsætter inflationssikringen jo til deres dages ende, mens den for de kapitalvindingskatteramte ophører ved afhændelsen af kapitalgodet.

Fremskridtspartiet har overvejet, hvorvidt enkelte dele af loven — for eksempel om gratialebeskatning — burde blive stående fremfor den foreslåede totalophævelse. Loven om særlig indkomstskat fremstår imidlertid efter de talrige komplicerede ændringer som et sammensuriumsmakværk. Det må derfor være bedre at rydde grunden helt og så i stedet indbygge eventuelle gratialebeskatningsregler etc. i ligningsloven eller andre steder i skattelovgivning.

Fremskridtspartiet beklager naturligvis, at befolkningens krav om ophævelse af loven om kapitalvindingskat kun har forskrækket forligsmagerne så meget, at resultatet er blevet det foreliggende.

Forligsforslaget bærer tydeligt præg af at være vedtaget i en sen nattetime, hvor forhandlingsdeltagerne har lidt af mangel på søvn. F. eks. er det fuldstændig tåbeligt at opretholde nogen form for beskatning af landbrugsejendomme, når provenuet, som oplyst over for udvalget, kun beløber sig til 20-25 millioner kr. for landbrugsejendomme uden for større udstykningsområder.

Fremskridtspartiet finder det også forkasteligt, at forslaget kun omfatter lempelser for en meget lille gruppe, medens andre, bl. a. alle byerhverv, ikke opnår nogen lettelse for denne asociale skat.

De i forslaget foreslåede begunstigelser af familiehandler kan medvirke til, at landbruget bliver et lukket erhverv, ligesom det er uretfærdigt, at de, som tilfældigvis har familie, som ejer en landbrugsejendom, opnår fordele fremfor arbejdsmandens og den jordløse husmands sønner og døtre.

Trods disse betæneligheder vil fremskridtspartiet stemme for lovforslaget ved 3. behandlingen ud fra erkendelsen af, at enhver lempelse af loven om kapitalvindingskatten i hvert tilfælde mindsker nogle af lovens onde virkninger noget i nogle tilfælde.“

Et andet mindretal (venstres medlemmer af udvalget) indstiller lovforslaget til ved-

tagelse med de af mindretallet stillede og tiltrådte ændringsforslag.

Mindretallet udtaler endvidere følgende:

Udbuddet af landbrugsejendomme har i de senere år været præget af stor tilbageholdenhed. En af årsagerne hertil er virkningerne af den særlige indkomstskat, der eventuelt skal betales, når en landbrugsejendom sælges.

Gennemsnitsalderen for landbrugere er i perioden fra 1967 til 1975 øget fra 50 år til 52 år, og andelen af landbrugere, der er fyldt 60 år i samme periode, er steget fra 25 pct. til 29 pct. Situationen er i dag, at de ældre landmænd driver deres ejendom læn- gere end tidligere, og mange ejendomme opkøbes af allerede etablerede landmænd.

Den tilbageholdenhed, der har været med hensyn til generationsskiftet og dermed den højere gennemsnitlige alder på brugerne, har medført et fald i det meget arbejdskrævende husdyrhold. Hos de ældre landmænd har der været en tydelig nedgang i kvægholdet pr. bruger, hvorimod de yngre grupper af landmænd har foretaget væsentlig udvidelse af deres kvæghold.

Under forudsætning af en stigning i den animalske produktion på 3 pct. om året vil den øgede svineproduktion medføre en årlig beskæftigelsesforøgelse på ca. 300 mand ved uændret produktionssammensætning. Er der tillige basis for at øge forarbejdningsgraden, vil det betyde en yderligere vækst i beskæftigelsen på 12-1500 mand om året. Sammenlagt kan beskæftigelsesforøgelsen uden for primærbedrifter ved en årlig produktionsforøgelse på 3 pct. medføre en samlet merbeskæftigelse på mellem 8.000-10.000 mennesker. Forudsættes en årlig stigning på 3 pct., kan nettovalulaindtjeningen antages at blive i løbet af 3 år 500, 1.000 og 1.500 mill. kr. Selv om der ikke foreligger nogen direkte statistik for virkningen af et generationsskifte i byerhvervene, er der ingen tvivl om, at det også her vil have en betydelig virkning for produktionen og beskæftigelsen. Enhver lettelse af generationsskiftet vil således betyde en stor valutamæssig og beskæftigelsesmæssig forbedring.

Derfor må der ske en ændring af reglerne vedrørende særlig indkomstskat, således at den almindelige ejendomsomsætning friholdes.

Siden forliget mellem socialdemokratiet

og venstre blev indgået, har det været magtpåliggende for venstre at finde frem til et beregningssystem for kapitalvindingsskatten, som kunne bruges i en permanent ordning. Et sådant forslag er fremsat af venstre (lovforslag nr. 119). Dette forslag vil indebære en sikring for, at almindelige handler friholdes for kapitalvindingsskat. Den svingende kurs, der har været fulgt med hensyn til beregning af kapitalvindingsskat, og som nærværende regeringsforslag forøger, gør, at man vil komme ud for voldsomme uretfærdigheder over for den enkelte samtidig med, at det virker bremsende på omsætningen af erhvervsjendomme. Det skyldes bl. a., at den personkreds, regeringen begrænser lovforslagets virkninger til, kun er familiemedlemmer i ret op- og nedstigende linje og ikke søskende og søskendes børn. Hertil kommer, at regeringens forslag kun har virkning for handler, der er indgået efter 1. januar 1977. Vi kommer derfor i den urimelige situation, at handler foretaget med korte mellemrum behandles meget ulige. Det rimeligste ville være, at denne lovsbestemmelser også får virkning for de handler, der er omfattet af skatte- og afgiftsministeriets cirkulære af 11. februar 1975. Venstre ønsker ikke lovens virkninger begrænset til enkelte erhvervsgrupper, da der er generationsskifteproblemer også uden for landbrugserhvervet. Derfor bør disse erhverv også omfattes af lovforslaget. Venstre stiller ændringsforslag, således at disse forhold bliver rettet.

Det er bekymrende at konstatere, at selv om forligspartierne godt kan se det rigtige i disse forslag, vil de være bundet så stærkt, at de ikke kan gå med.

Da lovforslaget trods alt indeholder en lempelse af kapitalvindingsskatten for familiehandlerne, vil venstre også uden de af venstre foreslåede forbedringer stemme for det.

Et tredje mindretal (socialistisk folkepartis medlem af udvalget) finder ikke, at det foreliggende lovforslag i særlig grad medvirker til at lette generationsskiftet. Det diskriminerer på urimelig måde indbyrdes ubeslægtede. Mindretallet forstår ikke, hvorledes regeringen vil fremme den animalske produktion ved at indføre lettelser for gartnerier, planteskoler, frugtplantager og skov-

Bet. o. lovf. vedr. særlig indkomstskat m. v.

brug. Mindretallet kan derfor ikke medvirke til lovforslagets vedtagelse og indstiller det til *forkastelse* ved 3. behandling.

Et *fjerde mindretal* (Danmarks kommunistiske partis medlem af udvalget) udtaler følgende: „Mindretallet har i samråd med Danmarks retsforbund behandlet lovforslaget og må indstille det til *forkastelse* ved 3. behandling af følgende grunde:

Hvis man fjerner kapitalvindingsskatten, vil priserne på landbrugsejendomme stige. Denne kapitalisering kunne undgås, hvis der blev indført en løbende afgift forhold til jordens størrelse, bonitet og beliggenhed i stedet for den akkumulerede salgsafgift, som kapitalvindingsskatten er.

Forslaget vil forøge værdistigningerne på jord og faste ejendomme uden at lette generationsskiftet. De ældre landmænd er ikke først og fremmest blevet siddende på gårdene på grund af kapitalvindingsskatten, men på grund af vanskelighederne ved at skaffe anden bolig samt udsigten til at indkassere de kommende værdistigninger.

EF's landbrugsordninger favoriserer det kornproducerende landbrug, hvilket animerer til, at folk bliver siddende længere på deres gårde og lader maskinstationerne klare dyrkningen.

De unge landmænds etableringsmuligheder er i de senere år stærkt forringet, fordi de skal konkurrere med folk, som ikke vil have landbrug som hovederhverv, men som ønsker at investere for at få inflationsgevinsten og mere til.

Mindretallet vil gerne bidrage til at lette generationsskiftet, men forslaget vil kun skabe falske forhåbninger. Det springende punkt i spørgsmålet om generationsskiftet er midler til nedsættelse af prisstigningerne på jorden.“

Ændringsforslag.

Til titlen.

Af et *mindretal* (Glensgård (FP), Kirsten Jacobsen (FP), Ove Jensen (FP), Anders Andersen (V) og Aksel Pedersen (V)):

35 Udvalgenes betænkninger m. m.

1) Lovforslagets titel affattes således: „Forslag til lov om ændring af lov om særlig indkomstskat m. v. samt ændring af kildeskatteloven. (Familieoverdragelser).“

Til § 1.

2) Det under *nr. 2* foreslåede nye *stk. 3* i § 5 affattes således:

„*Stk. 3.* Afhændelssummen opgøres dog efter reglerne i *stk. 5-7*, når fast ejendom som nævnt i *stk. 4* er afhændet som gave eller arveforskud til den hidtidige ejers afkom, stedbørn og dissers afkom eller afdødt barns eller stedbarns ægtefælle (ikke den fraseparerede eller fraskilte), søskende og søskendebørn. Adoptivforhold sidestilles med ægte slægtskabsforhold.“

3) Det under *nr. 2* foreslåede nye *stk. 4* i § 5 udgår.

Af *ministeren for skatter og afgifter*, tiltrådt af *udvalget*:

4) I det under *nr. 2* foreslåede § 5, *stk. 6, 3. pkt.*, ændres „over“ til: „på mindst“.

Af *mindretallet under nr. 1*:

Ny paragraf.

5) Efter § 1 indsættes som ny paragraf:

„§ 0.

I lov om opkrævning af indkomst- og formueskat for personer m. v. (Kildeskat), jfr. lovbekendtgørelse nr. 48 af 9. februar 1977, indsættes efter § 16 som ny paragraf:

„§ 16 A. For samtlige ejendomme og besiddelser, der falder ind under lov om særlig indkomstskat m. v., jfr. lovbekendtgørelse nr. 466 af 15. september 1976, finder reglerne i *stk. 2* anvendelse, hvor ejendommen udlægges til afdødes afkom, stedbørn og dissers afkom eller afdødt barns eller stedbarns ægtefælle (ikke den fraseparerede eller fraskilte) samt søskende og søskendebørn. Adoptivforhold sidestilles med ægte slægtskabsforhold.

Stk. 2. De beløb, hvortil de i *stk. 1* omhandlede ejendomme er ansat i en endelig boopgørelse eller en opgørelse efter § 17, *stk. 2, 2. pkt.*, § 20, *stk. 2*, eller § 20 C, *stk. 4*, kan ikke forhøjes af skattemyndighederne, med-

mindre ejendommen er ansat til et beløb, der er lavere end den senest regulerede ejendomsværdi, jfr. stk. 3.

Stk. 3. Den fastlagte værdiansættelse danner grundlag for arve- og gaveafgiftsberegningen, for så vidt den ikke er mindre end 15. almindelige vurdering med tillæg af 30 pct.““

Til § 2.

6) I *stk. 1* indsættes i stedet for ordet „loven“: „§ 1.“

Af *ministeren for skatter og afgifter*, tiltrådt af *udvalget*:

7) I *stk. 2, 1. pkt.*, ændres „2.-3. pkt.“ til: „2.-4. pkt.“

8) I *stk. 2* udgår *3. pkt.* og erstattes af: „Denne ejendomsværdi reguleres efter § 5, stk. 6, 2. pkt., og forhøjes derefter med et tillæg på 30 pct. Det således fremkomne beløb forhøjes med de i § 5, stk. 6, 3. pkt., omhandlede udgifter.“

Af *mindretallet under nr. 1*:

9) Efter *stk. 2* indsættes som nyt stykke: „*Stk. 0.* § 0 har virkning for arveudlæg og gaver ydet den 1. januar 1975 eller senere.“

Bemærkninger.

Til nr. 1.

Ændringsforslaget er en konsekvens af ændringsforslag nr. 5.

Til nr. 2.

Den foreslåede bestemmelse udvider personkredsen til også at omfatte søskende og søskendes børn. Den begrænsning, regeringen har foreslået, som kun omfatter slægtskab i ret op- og nedstigende linje, afskærer f. eks. en broders barn fra at kunne overtage en familieejendom på de i forslaget omtalte betingelser. Dette kan ikke være rimeligt.

Til nr. 3.

Bestemmelsen medfører en urimelig son-

dring mellem ejendomme, der benyttes til landbrug, gartneri, planteskole eller frugtplantage og andre ejendomme. Ved at lade stykket udgå opnår man en ligestilling mellem samtlige erhverv.

Til nr. 4.

Ændringsforslaget er af redaktionel art og tilsigter at bringe formuleringen i overensstemmelse med omvurderingsreglen i vurderingslovens § 2, nr. 1, jfr. bemærkningerne til nr. 8.

Til nr. 5.

Ændringsforslaget går ud på, at principperne i lovforslaget også kommer til at gælde ved beregning af gaveafgift og arveafgift med de af mindretallet stillede øvrige ændringsforslag.

Til nr. 6.

Ændringsforslaget er en konsekvensændring.

Til nr. 7.

Ændringsforslaget er en konsekvens af ændringsforslaget under nr. 8.

Til nr. 8.

Efter lovforslagets § 2, stk. 2, der vedrører overdragelser i kalenderåret 1977, opgøres den regulerede ejendomsværdi med udgangspunkt i den senest forud for 16. alm. vurdering ansatte ejendomsværdi. Denne ejendomsværdi reguleres for unormal prioritering og forhøjes med forbedringsudgifter på mindst 25.000 kr., hvorefter det således opgjorte beløb forhøjes med 30 pct. De nævnte forbedringsudgifter omfatter imidlertid kun sådanne udgifter, som er afholdt efter den 1. april 1976, idet tidligere afholdte udgifter af denne art er taget i betragtning ved den seneste ejendomsværdi, jfr. at omvurdering ifølge vurderingslovens § 2, nr. 1, foretages af ejendomme, på hvilke der er afholdt bekostninger på mindst 25.000 kr.

Under hensyn til den korte tid, der således er forløbet mellem udgiftens afholdelse og overdragelsen, findes det rimeligt, at disse udgifter holdes uden for 30 pct. forhøjelsen.

Ændringsforslaget tager sigte herpå.

Til nr. 9.

Ændringsforslaget tilsigter at ophæve virkningerne af cirkulære nr. 26 af 11. februar 1976 angående værdiansættelse af

gave- og arveafgiftsberegning af faste ejendomme, således at de under ændringsforslag nr. 5 foreslåede regler også dækker perioden tilbage til 1. januar 1975.

Camre (S). Erenbjerg (S). Grünbaum (S). Thomas Have (S).

Hjortnæs (S), Karl Nielsen (S). Bernhard Baunsgaard (RV).
formand,

Anders Andersen (V). Aksel Pedersen (V). Stetter (KF). Bollmann (CD),
næstformand.

Arne Bjerregaard (KrF). Glensgård (FP). Kirsten Jacobsen (FP).

Ove Jensen (FP). Ole Olsen (SF). Kaj Hansen (DKP).

Partierne VS og DR var ikke repræsenteret ved medlemmer i udvalget.